

OMRÅDE AV RIKSINTRESSE FÖR NATURVÅRD I VÄSTMANLANDS LÄN

Områdesnummer: NRO 19002

Av riksintresse enligt Natur-
vårdsverkets beslut 2000-02-09.

Områdesnamn: Kalkstråket Norberg-Fagersta

Kommuner: Norberg (1962), Fagersta (1982)

Kartblad: 12G SV, 12F SO, NO

Area: A 15 ha, B 20 ha, C 8 ha, D 1 ha, E 82 ha, F 26 ha, G 12 ha, H 28 ha, I 49 ha, J 394 ha, K 12 ha, L 122 ha, M 20 ha, N 39 ha. Totalt 828 ha varav ca 30 ha vatten.

Naturgeografisk region: 27 Skogslandskapet norr om norrlandsgränsen

Landskapsform: Kullig terräng med relativ höjd 50-100 m.

Riksvärde

Sumpskog - flora, fauna

Ädellövskog - flora, fauna

Barrskog - flora, fauna

Soligena rika kärr - flora, fauna

Topogena rika kärr - flora, fauna

Värdeomdöme: Kalkstråk med ett flertal värdefulla naturtyper och rik flora och fauna

Huvudkriterier:

C. Område med sällsynta naturtyper, hotade eller sårbara biotoper och arter

D. Område med mycket rik flora och fauna

Stödkriterier: 6 (raritet), 8 (säregenhet), 9 (funktion)

Förutsättningar för bevarande: Bevarandet av våtmarkernas värde kräver att de skyddas mot dränering, vattenreglering, dämning och torvtäkt. Avverkning av sumpskogar, skogar på fastmarksholmar och i kantzoner bör ej utföras. Överföring av löv- till barrskog måste undvikas. Vid ev ytterligare utbyggnad av frilufts- och idrottsanläggningar erfordras stort hänsynstagande till naturvärdena.

Säkerställande och internationell status: Tre befintliga naturreservat ingår i objektet, nämligen Silvtjärn, Svartberget och Jönsbacken. Samtliga dessa är tillika Natura 2000-områden. Högbyn ingår i Malingsbo-Klotens naturvårdsområde, sedan 1999-01-01 natur-

reservat. Naturresevatetsbildning pågår för Klackberg. Området berör riksintresse för friluftsliv nr U 1 och U 4 och riksintresse för kulturminnesvård nr U 7. Objektet Rödmosse ingår i Myrskyddsplan för Sverige.

Områdets huvuddrag: Stråk av urkalksten påverkat av gruvverksamhet och kalkbrytning. I anslutning till kalken uppträder mycket rika vegetationstyper, bl a ädellövskog, rikkärr, kalkkällor och gräsmarker på kalksten. Floran är mycket rik. Av intressantare växter kan nämnas flera sällsynta orkidearter (rödsyssla, knottblomster, purpurknipprot, skogsknipprot, sumpnycklar m fl), stor låsbräken, ängs- och fältgentiana, vätteros, Kung Karls spira, murruta samt flera sällsynta starrarter. Lövsbogen hyser en rik fågelfauna med bl a hackspettar. Vitryggig hackspett har häckat i området, liksom mindre hackspett, strömstare, gulsångare m fl. Buskmus finns i området. En liten sumpskog med naturligt översilad mark finns vid Silvbergslid.

A. Klackberg

Området utgörs av en mot sydost kraftigt sluttande bergsklack med en högsta höjd av 200 m ö h. I området har förekommit gruvdrift sedan 1300-talet. Talrika gamla dagbrott och schakt förekommer. Gruvorna har brutits på järnmalm. Ett större kalkbrott finns också i området.

Gruvområdet präglas av örtrika skogar med inslag av ädla lövträd, framst alm, lönn och hassel. I mer slutna skogspartier finns lundartad vegetation. Små öppna gräsmarker med kalkkrävande torrängsväxter förekommer främst i anslutning till gruvhål och kalkbrottet. Floran är mycket rik: murruta, rödsyssla (enda lokalen i länet), backvial, vårärt, vippärt, vildlin, skogsknipprot, majviva, spåtistel, säfferot m m. Mossfloran på kalkklipporna är artrik. Till lövsbogen är också knuten en rik fågelfauna med bl a hackspettar. Inom området ligger en kursgård, Klackbergsgården, vilket innebär att området är ett välbesökt strövområde. De betydande kulturhistoriska värdena har uppmärksamats i bl a "Ekomuseum Bergslagen"

B. Rödmosse

Rikkärr med bl a en betydande förekomst av knottblomster. Rikkärret är delvis ett kalkkärr av källkärrstyp med klotuffmossa och käppkrokmossa. I kärret växer ängsnycklar, gräsull, tagelstarr, dvärglummer och vitstarr. Värdena är knutna till den botaniskt rika kalkkärrsmiljön och förekomst av hotade arter.

C. Mariamossen

Soligent rikkärr med intressant flora.

D. Mindre kalkbrott mellan Kolningsberg och Silvtjärn

I och i anslutning till brottet finns intressant kalkväxtflora (sötvedel, darrgräs, gullviva m fl).

E. Silvtjärn, Stora och Lilla Malmtjärnen

Skogssjöar med sparsam vass- och flytbladsvegetation. Sjöstränderna utgörs delvis av kalkhällar eller kalkpåverkade kärrmarker med rik flora. Ett sådant rikkärr vid Silvtjärns sydspets har skyddats som naturreservat. Kalkfloran är rik med inslag av flera sällsynta arter (knottblomster, dvärglummer, kärrbräken, kärrknipprot, skogsnycklar, sumpnycklar, brudsporre, rosettjungfrulin, spädstarr, klubbstarr m fl).

F. Gettjärnsområdet

I anslutning till tjärnen finns rikkärrvegetation samt mullrik och översilad skogsmark med lundartad vegetation. Floran är rik (ängsnycklar, gräsull, småsileshår, skogsknipprot, trolldruva m m).

G. Orkarmossen

Rikkärr med källdråg. Intressant kalkväxtflora (dvärglummer, gräsull, tuvsäv, kärrfibbla m m samt ett stort antal kalkmossor).

H. Område söder om Stora Malmkärra

Ängs- och kärrvegetationstyper med rik kalkflora (myggblomster, gräsull, snip, brudsporre, oxstarr m m).

I. Område vid Lilla Älgsjön

Komplex område med källor, backkärr och kalkpåverkad skogsvegetation. Rik kalkflora.

J. Semlaområdet

Kuperat mångformigt område med bl a översilad gräs- och skogsmark, källor, backkärr, kalkklippor, lövskog med ädla lövträd och forsmiljö. Vegetationen är i stor utsträckning kalkpåverkad. Kalken ger upphov till en mycket rik flora. Översilade sluttningar påträffas bl a i den kraftledningsgata som genomtvärrar hela området. Här växer stor låsbräken (enda lokalen i länet), vanligt låsbräken, skavfräken, tvåblad, brudsporre, vildlin, smalfräken, vingvial, vippärt, sötvedel, fågelstarr, fältgentiana m fl sällsynta arter. I rikkärrpartier och källor förekommer bl a slankstarr, gräsull, ängsnycklar, dvärghäxört, gullpudra och slätterblomma. Den lundartade skogsvegetationen hyser arter som tibast, trolldruva, stinksyska, lövbinda m fl. Lövrikedomen medför att också fågelfaunan är rik. Vitryggig hackspett har i sen tid häckat i området. I forsmiljöerna återfinns bl a strömstare. Genom området löper Strömsholms kanal. Närheten till Fagersta bidrar också till att ge området betydande rekreativvärden.

K. Silvberglid

Djupt nederoderad bäckravín med källor och översilad granskog. Intressant flora med bl a gullpudra, dvärghäxört och bäckbräsma.

L. Jättåsarna, Svartberget

Jättåsarna (231 m ö h) är en av de mest framträdande höjderna i denna del av länet. Strandhak, klapperstensvallar och svallsediment påträffas på flera ställen i sluttningarna vid högs-

ta kustlinjen. Svartberget är en lägre men väl avsatt höjd strax söder om Jättåsarna. Kalkförekomster återfinns på Jättåsarnas västra sluttningar samt på Svartberget, där kalken har brutits i ett större kalkbrott. Mindre gruvhål påträffas här och var i området. Kalken har gett upphov till intressant vegetation och rik flora. Detta har föranlett att Svartberget skyddats som naturreservat. Den kalkpåverkade gräsmarks- och skogsvegetationen innehåller arter som skogsknipprot, skogsnycklar, tibast, skogsvicker, vanlig låsbräken, vildlin, svartkämpar, sötvedel, skavfräken och sårläka. Inte minst den betydande förekomsten av ängs- och fältgentiana är av stort intresse. På klippor och i rasbranter påträffas bl a fina bestånd av murruta. Även i detta område finns betydande lövinslag i vegetationen (bl a ädla lövträd), vilket gör området gynnsamt för lövskogsfåglar.

M. Jönsbacken, Skrikbokärret, Skrikboravinen

Området omfattar ett bergsparti med kalkbrott (Jönsbacken), översilningsmarker och rikkärr (Skrikbokärret) samt en djup ravinbildning (Skrikboravinen). Kalkberget och delar av kärrmarken ingår i Jönsbackens naturreservat, övriga delar ingår som särskyddsområde i Malingsbo-Klotens naturvårdsområde, sedan 1999-01-01 naturreservat. Vegetationen är i sin helhet kalkpåverkad. Av särskilt intressanta växter kan nämnas purpurknipprot, dvärghäxört, gullpudra, vårärt, brudsporre och vildlin samt i kärret Kung Karls spira och stora bestånd av oxstarr. I ravinen finns örtrik lövskog med ädla lövträd, springkorn, lundstjärnblomma och strutbräken. I lövskogen häckar bl a mindre hackspett.

N. Högbyn

Välformad drumlinbildning med gammal kulturmark (finnbeybyggelse) ovanför högsta kustlinjen. Välbevarade strandvallar finns vid denna. Området ingår i Malingsbo-Klotens naturvårdsområde, sedan 1999-01-01 naturreservat. I den nordöstra sluttningen går kalken i dagen. Den har här brutits i ett mindre kalkbrott. Den översilade marken nedanför brottet har betydande lövinslag. Floran är här lundartad med bl a utpostförekomster av vätteros och tandrot. Den del av östra sluttningen är ianspråktagen av skidanläggningar, backar och liftar ingår ej i objektet.

Anmärkningar: NVP 82:2-3, 9, 11, 14-16, 62:27, 29-31, 33-34. VMI ID: 12F0J03,06,08, 12F1J03,08,09, 12F1A02, 12F2A03,08,09,10.

Litteratur:

*Corner, R. & Rindetoft, S.*1976: Geomorfologisk inventering, Fagersta kommun. Manuskript länsstyrelsen

Länsstyrelsen i Västmanlands län 1981: Beslut om bildande av Malingsbo-Klotens naturvårdsområde

Länsstyrelsen i Västmanlands län 1983: Beslut om bildande av Svartbergets naturreservat

Länsstyrelsen i Västmanlands län 1985: Beslut om bildande av Jönsbackens naturreservat

Länsstyrelsen i Västmanlands län,1972: Beslut om bildande av Silvtjärns naturreservat

Länsstyrelsen i Västmanlands län: Våtmarksinventering i Västmanlands län. Manus.

*Malmgren, U.*1975: Översiktlig naturinventering, Fagersta och Norbergs kommuner. Länsstyrelsen inf 1975:20

Marklund, E. 1974: Klacken, naturförhållanden och naturvärden. Länsstyrelsen inf 1974:24

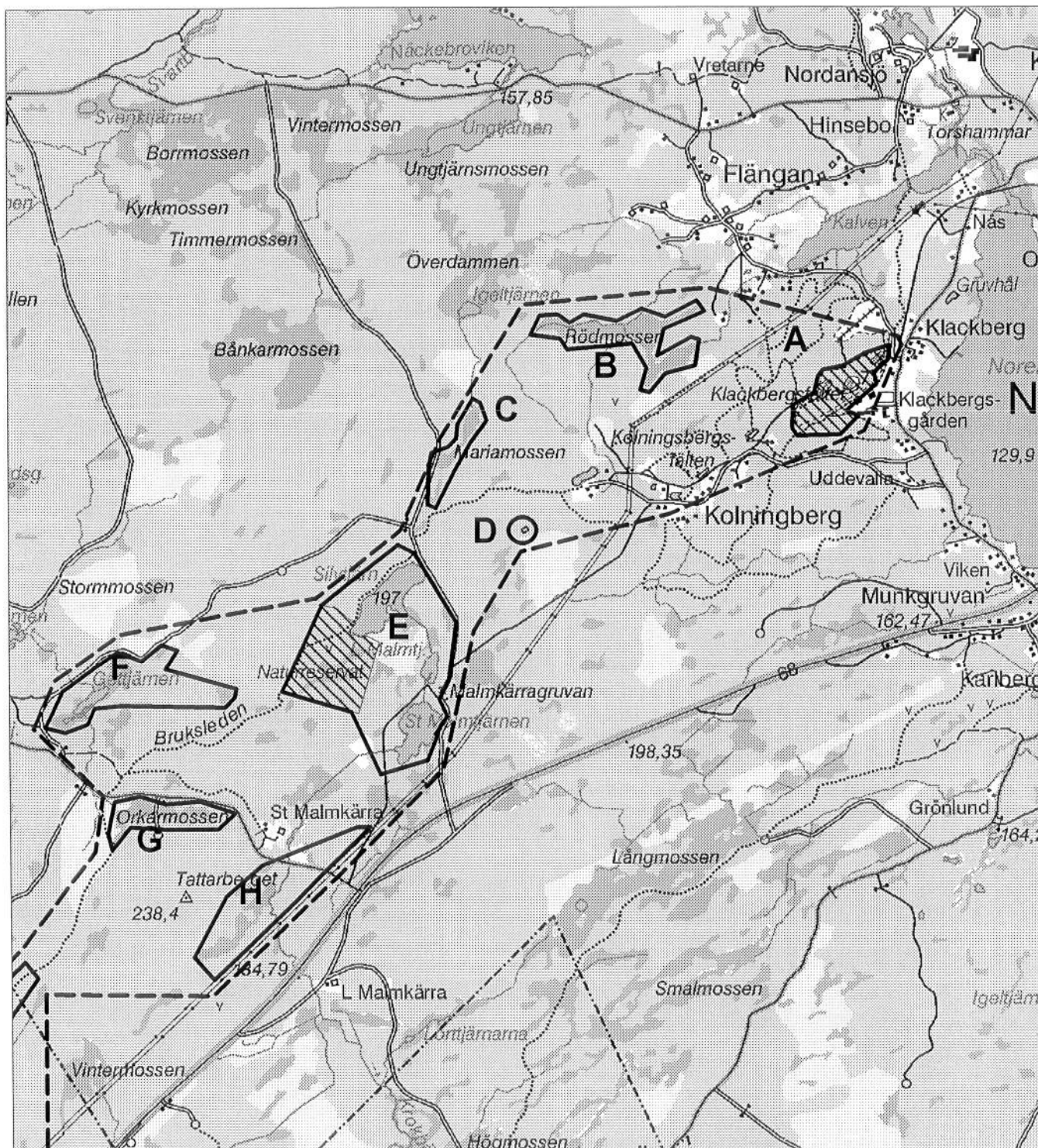
Naturvårdsverket, 1994: Myrskyddsplan för Sverige.

Winkler, L 1972: Högbyns friluftsområde.

Registerblad upprättat 1987-01-20, reviderat 1999-02-01 (E. Marklund)

**NRO 19002 KALKSTRÅKET NORBERG-FAGERSTA
NORRA DELEN**
Skala 1:35 000

- förslag till gräns för riksintresse
- - - gräns för större område med kalkförekomster
- naturreservat

NRO 19002 KALKSTRÅKET NORBERG-FAGERSTA
SÖDRA DELEN
Skala 1:50 000

